

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-637/19 – 1

Sprawa C-637/19

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

27 sierpnia 2019 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Svea Hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Szwecja)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

20 sierpnia 2019 r.

Strona wnosząca apelację:

BY

Druga strona postępowania:

CX

[...]

Oznaczenie sądu odsyłającego

[...] Svea Hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w Sztokholmie, działający jako sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych, Szwecja)

[...] Sztokholm, Szwecja

[...]

Strony postępowania głównego

[...] Strona wnosząca apelację: BY

Druga strona postępowania: CX

[...]

Przedmiot: naruszenie praw autorskich i in.

[...]

Przedmiot postępowania i stan faktyczny sprawy w postępowaniu głównym

3. Strony w postępowaniu głównym to dwie osoby fizyczne, z których każda ma stronę internetową. Niniejszy spór wyniknął z tego, że w ramach innego sporu między stronami CX wysłał do sądu powszechnego przejętą jako dowód kopię strony tekstu z witryny internetowej BY, zawierającą zdjęcie. W niniejszej sprawie BY twierdzi, że ma prawa autorskie do tego zdjęcia i żąda, aby zasądzić od CX wypłatę odszkodowania na jego rzecz – **[Or. 2]** po pierwsze, za naruszenie praw autorskich, a po drugie, za naruszenie szczególnej ochrony przyznanej utworom fotograficznym. Strony nie kwestionują tego, że CX działał tak jak twierdzi BY. CX zaprzecza jednak temu, aby miał ponosić jakąkolwiek odpowiedzialność z tego tytułu.
4. Sąd pierwszej instancji, Patent- och marknadsdomstolen (sąd w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych, Szwecja) orzekł, że fotografia podlega ochronie w ramach prawa pokrewnego z prawem autorskim, a mianowicie w ramach szczególnej ochrony przyznanej utworom fotograficznym. Patent- och marknadsdomstolen (sąd w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) zauważył, że ponieważ fotografię przekazano sądowi jako dokument procesowy, każdy może zażądać jego udostępnienia zgodnie z obowiązującymi szwedzkimi przepisami konstytucyjnymi dotyczącymi prawa dostępu do dokumentów. Według Patent- och marknadsdomstolen (sądu w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) CX publicznie rozpowszechniał zatem to zdjęcie w rozumieniu upphovsrättslagen (szwedzkiej ustawy o prawach autorskich). Patent- och marknadsdomstolen (sąd w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) uznał jednak, że nie wykazano, iż BY doznał krzywdy. Jego powództwo zostało więc oddalone.
5. BY odwołał się od tego wyroku do Patent- och marknadsöverdomstolen (sądu apelacyjnego w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych), domagając się jego uchylecia. CX kwestionuje konieczność zmiany wyroku.
6. Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) musi m.in. rozstrzygnąć, czy przekazanie sądowi kopii fotografii jako dokumentu procesowego może stanowić niezgodne z prawem podanie [utworu] do publicznej wiadomości w rozumieniu prawa autorskiego – w postaci publicznego rozpowszechniania lub udostępniania – a konkretniej, czy można przyjąć, że [przedłożenie utworu] sądowi podlega zakresowi pojęcia „publicznego” [udostępnienia lub rozpowszechnienia]. Przed Patent- och marknadsöverdomstolen (sądem apelacyjnym w sprawach

dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) strony sporu wyjaśniły, że rozpatrywaną fotografię przesłano do sądu powszechnego pocztą elektroniczną w postaci kopii elektronicznej. Jeżeli Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) stwierdziłby, że przedłożenie dokumentu procesowego należy traktować jako formę publicznego udostępniania, pojawia się pytanie, czy mogą mieć zastosowanie przepisy prawa krajowego dotyczące ograniczeń praw autorskich w kontekście postępowania sądowego – zobacz art. 5 ust. 3 lit. e) dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. 2001 L 167, s. 10). Pytania prejudycjalne kierowane dzisiaj przez Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) nie dotyczą jednak **[Or. 3]** tego ograniczenia praw autorskich.

Właściwe przepisy prawa krajowego i orzecznictwo sądów krajowych

7. Właściwymi przepisami prawa krajowego są § 2 i § 49a lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) (ustawy nr 729 z 1960 r. o prawach autorskich do utworów literackich i artystycznych, zwanej dalej „ustawą o prawach autorskich”). Mają one następujące brzmienie:

„§ 2

[(1)] Z zastrzeżeniem ograniczeń przewidzianych w niniejszej ustawie prawa autorskie obejmują wyłączone prawo do dysponowania utworem poprzez jego zwielokrotnianie i podawanie do publicznej wiadomości, zarówno w formie oryginalnej, jak i zmodyfikowanej, w tłumaczeniu, w adaptacji na inną formę literacką lub artystyczną czy też w innej technologii.

[(2)] Jakiegokolwiek bezpośrednio lub pośrednio, tymczasowe lub stałe zwielokrotnianie utworu, przy wykorzystaniu wszelkich środków i w jakiegokolwiek formie, w całości lub częściowo uważa się za zwielokrotnianie.

[(3)] Utwór jest podawany do publicznej wiadomości w następujących wypadkach:

1. Kiedy utwór podlega publicznemu udostępnianiu; do publicznego udostępniania dochodzi wówczas, gdy utwór jest podawany do publicznej wiadomości, drogą przewodową lub bezprzewodową, z miejsca innego niż to, w którym każdy może uzyskać do niego dostęp. Obejmuje to wszelkie udostępnianie dokonywane w taki sposób, że osoby postronne mają dostęp do utworu w wybranym przez siebie miejscu i czasie”.

[...]

4. Kiedy egzemplarze utworu oferuje się do sprzedaży, najmu lub wypożyczenia czy też publicznie rozpowszechnia się je w inny sposób.

Każde udostępnianie lub wykonywanie utworu skierowane do szerokiej grupy zamkniętej [Or. 4] w kontekście zawodowym uważa się za publiczne udostępnianie lub publiczne wykonywanie”.

§ 49a

„Autorowi utworu fotograficznego przysługuje wyłączne prawo to jego zwielokrotniania i podawania do publicznej wiadomości. Prawo to znajduje zastosowanie niezależnie od tego, czy utwór jest wykorzystywany w formie oryginalnej, czy też zmodyfikowanej, i niezależnie od użytej techniki”.

8. Ze szwedzkiego prawa konstytucyjnego wynika również, że promowanie wolności wypowiedzi i pluralizmu informacyjnego obejmuje prawo do dostępu do dokumentów publicznych [§ 1 rozdział 2 tryckfrihetsförordningen (ustawy o wolności prasy)]. Ustawa ta stanowi również, że w szczególności każdy dokument procesowy przekazany sądowi w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie stanowi dokument publiczny. Wskutek tego przepisu każdy może zatem uzyskać dostęp do dokumentu procesowego przekazanego sądowi. Od tej zasady istnieją jednak wyjątki związane z informacjami poufnymi. Co do zasady prawo dostępu do dokumentów dotyczy również dokumentów chronionych prawami autorskimi i pokrewnymi.
9. We wcześniejszej sprawie Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) orzekł, że przedłożenie sądowi krajowemu pocztą elektroniczną dokumentu procesowego składającego się z tekstu chronionego prawami autorskimi nie stanowiło „publicznego udostępniania” w rozumieniu § 2 ust. 3 pkt 1 ustawy o prawie autorskim. Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) stwierdził najpierw, że przedłożenie to faktycznie stanowiło „udostępnianie”, a następnie zauważył, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 31 maja 2016 r., Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, pkt 41) orzekł, iż pojęcie „publiczności” odnosi się do nieokreślonej liczby potencjalnych widzów [odbiorców] i zakłada ponadto dość znaczną liczbę osób. Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) orzekł następnie, że nie można przyjąć, aby przedłożenie sądowi utworu było publicznym udostępnianiem. Stwierdził, że w tym kontekście fakt, iż przepisy szwedzkie przewidują szerokie prawo dostępu do dokumentów będących w posiadaniu sądów, [Or. 5] nie ma znaczenia.
10. W innej sprawie ten sam sąd [Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych)] orzekł, że przedłożenie sądowi dokumentu procesowego zawierającego fotokopię fotografii chronionej na mocy ustawy o prawie autorskim jako utwór fotograficzny, stanowi publiczne rozpowszechnianie bez upoważnienia w rozumieniu § 2 ust. 3 pkt 4 ustawy o prawie autorskim. W tej sprawie Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności

intelektualnej i gospodarczych) odwołał się do wyroku z dnia 13 maja 2015 r., *Dimensione Direct Sales and Labianca* (C-516/13, EU:C:2015:315, pkt 25 i przytoczone tam orzecznictwo). Sąd stwierdził, że z wyroku tego wynika, iż zawarte w dyrektywie 2001/29 pojęcie „rozpowszechniania” należy interpretować w ten sposób, że wystarczy dostawa jednej reprodukcji na rzecz choćby jednego z klientów [wystarczy, aby choć jedna osoba z ogółu osób otrzymała egzemplarz utworu]. Zauważył, że pojęcie „publiczny” nie zostało zdefiniowane w dyrektywie 2001/29, a przeanalizowawszy jej różne wersje językowe, doszedł do wniosku, że w każdym razie pojęcie „publiczny” sugeruje wyraźne oddzielenie od sfery prywatnej. Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) orzekł, że sąd, któremu przedłożono fotografię, nie należał do prywatnej grupy, do której należałby również nadawca, i nie można go było uznać jedynie za pośrednika w kanale dystrybucji, ponieważ – niezależnie od obowiązku udostępniania kopii pism procesowych – nie można było oczekiwać, że przekaze fizyczne kopie otrzymanych dokumentów. W tej sprawie Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) doszedł do wniosku, że przedkładając sądowi kopię fotografii, nadawca dokonał publicznego rozpowszechniania. [...]

Właściwe przepisy prawa Unii

11. Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 (patrz wyżej) ma następujące brzmienie:

„Państwa członkowskie powinny zapewnić autorom wyłączne prawo do zezwalania lub zabrania na jakiegokolwiek publiczne udostępnianie ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, włączając podawanie do publicznej wiadomości ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie”.

Artykuł 4 ust. 1 tej dyrektywy przewiduje, co następuje:

„Państwa członkowskie powinny przewidzieć dla autorów wyłączne prawo do zezwalania lub zabrania jakiegokolwiek formy publicznego rozpowszechniania oryginału swoich utworów lub ich kopii w drodze sprzedaży lub w inny sposób”.

Konieczność wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym

12. Przepisom § 2 ust. 3 pkt 1 i 4 ustawy o prawach autorskich nadano obecne brzmienie w związku z transpozycją dyrektywy 2001/29 do prawa krajowego. Brzmienie pkt 1 i 4 odpowiada brzmieniu art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 1 tej dyrektywy. Rozpoznając sprawę, Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) musi zatem zastosować te przepisy prawa szwedzkiego w świetle odnośnych przepisów prawa Unii. Patent- och marknadsöverdomstolen (sąd apelacyjny w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) stoi jednak na stanowisku, że w kontekście przedkładania sądowi chronionego utworu w treści pisma procesowego istnieje niepewność co do wykładni w prawie Unii pojęć

„publicznego udostępniania” lub „publicznego rozpowszechniania”. Niepewność dotyczy tego, czy można uznać, że sąd jest objęty zakresem pojęcia „publiczny” w rozumieniu dyrektywy 2001/29, a w szczególności nasuwa się pytanie, czy pojęcie „publiczny” ma to samo znaczenie zarówno w przypadku „udostępnienia”, jak i „rozpowszechniania”. Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości nie daje odpowiedzi na to pytanie.

13. Pojęcia „publiczny” nie zdefiniowano ani w dyrektywie 2001/29, ani w jakimkolwiek innym akcie prawa wtórnego. W tym względzie Trybunał Sprawiedliwości orzekł już, że aby stwierdzić, czy doszło do publicznego udostępniania, trzeba uwzględnić wiele uzupełniających się czynników, niemających charakteru autonomicznego i współzależnych od siebie. [Or. 7] Ponieważ czynniki te mogą w zależności od różnych konkretnych sytuacji występować w bardzo różnym stopniu nasilenia, należy je uwzględniać zarówno indywidualnie, jak i biorąc pod uwagę ich wzajemne oddziaływanie. Trybunał uważa zatem, że pojęcie „publicznego udostępniania” należy rozumieć szeroko. Co więcej, Trybunał orzekł już, że pojęcie „publicznego udostępniania” łączy dwie przesłanki wymagające łącznego spełnienia, muszą mianowicie zaistnieć „czynność udostępniania” utworu i udostępnianie tego utworu „publiczności” (wyrok z dnia 31 maja 2016 r., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, pkt 35–37 i przytoczone tam orzecznictwo).
14. Jeśli chodzi o drugą z tych przesłanek łącznych, tj. pojęcie „publiczności”, Trybunał uznał, że odnosi się ono do nieokreślonej liczby potencjalnych widzów [odbiorców] i zakłada ponadto dość znaczną liczbę osób. W odniesieniu do „nieokreślonego” charakteru publiczności Trybunał podkreślił, że chodzi o udostępnianie utworu w jakikolwiek właściwy sposób „ogółowi ludności”, to znaczy bez ograniczenia do poszczególnych osób należących do prywatnej grupy (wyrok z dnia 31 maja 2016 r., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, pkt 41, 42 i przytoczone tam orzecznictwo).
15. Z orzecznictwa Trybunału wynika również, że pojęcie „rozpowszechniania” w rozumieniu art. 4 ust. 1 dyrektywy 2001/29 stanowi autonomiczne pojęcie prawa Unii, którego wykładnia nie może zależeć od prawa mającego zastosowanie do transakcji, w ramach których doszło do rozpowszechnienia, oraz że – również w rozumieniu tego przepisu wspomnianej dyrektywy – pojęcie „publicznego rozpowszechniania” z art. 4 ust. 1 powinno być rozumiane jako mające to samo znaczenie co wyrażenie „publiczne udostępnianie [...] drogą sprzedaży” zawarte w art. 6 ust. 1 traktatu Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o prawie autorskim [przyjętego w Genewie w dniu 20 grudnia 1996 r.] (wyrok z dnia 13 maja 2015 r., Dimensione Direct Sales i Labianca, C-516/13, EU:C:2015:315, pkt [22, 23 i] 25 oraz przytoczone tam orzecznictwo). Z ww. wyroku wynika, że aby doszło do „publicznego rozpowszechniania”, wystarczy, jeśli chroniony utwór został dostarczony na rzecz jednego z klientów. [aby otrzymała go jedna osoba z ogółu osób]. Jednak w tym kontekście Trybunał Sprawiedliwości nie rozstrzygnął kwestii znaczenia słowa „publiczny” i odesłał do swojego orzecznictwa dotyczącego pojęcia „publiczny” w kontekście

„publicznego udostępniania”. Mimo, że Trybunał orzekł, iż wystarczy, aby [Or. 8] utwór został dostarczony na rzecz jednego z klientów [aby otrzymała go jedna osoba z ogółu osób], pozostaje kwestia tego, czy – w tym kontekście – pojęcie „publiczny” musi podlegać tej samej wykładni, którą Trybunał nadał pojęciu „publicznego udostępniania”, to znaczy kwestia tego, czy powinno się je interpretować jednolicie w kontekście dyrektywy 2001/29.

16. Poza przytoczonym powyżej orzecznictwem do Trybunału Sprawiedliwości zwracano się również o wykładnię pojęcia „publicznego udostępniania” w kilku innych kontekstach, a w szczególności (i) za pośrednictwem odbiorników radiowo-telewizyjnych w lokalach gastronomicznych, hotelach, zakładach uzdrowiskowych czy też ośrodkach rehabilitacyjnych, (ii) poprzez hiperłącza na stronach internetowych służące do transmisji strumieniowej programów telewizyjnych oraz (iii) nadawanie sygnałów telewizyjnych przez nadawców telewizyjnych do określonych dystrybutorów (zobacz m.in. wyroki z dnia 7 grudnia 2006 r., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, pkt 42, 47; z dnia 4 października 2011 r., Football Association Premier League i in., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, pkt 196; z dnia 27 lutego 2014 r., [OSA, C-351/12, EU:C:2014:110]; z dnia 19 listopada 2015 r., SBS Belgium, C-325/14, EU:C:2015:764, pkt 20–23, 33 i 34 oraz z dnia 8 września 2016 r., GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, pkt 29–55). Trybunał miał też okazję do dokonania pełniejszej wykładni pojęcia „publicznego rozpowszechniania” w wyroku z 2018 r. (zobacz wyrok z dnia 19 grudnia 2018 r., Syed, C-572/17, EU:C:2018:1033).
17. Trybunał Sprawiedliwości nie orzekał jednak o wykładni pojęć „publicznego udostępniania” z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 i „publicznego rozpowszechniania” z art. 4 ust. 1 tej samej dyrektywy w kontekście takim jak w postępowaniu głównym, to jest w sytuacji, w której chroniony utwór przedłożono sądowi w treści pisma procesowego. Podobnie, jak już zauważono, Trybunał Sprawiedliwości nie orzekał w kwestii tego, czy pojęcie „publiczny” należy w tych dwóch różnych sytuacjach rozumieć tak samo. Zagadnienie to jest niezwykle istotne w sporze w postępowaniu głównym, w którym zwrócono się do Patent- och marknadsöverdomstolen (sądu apelacyjnego w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) o ocenę, czy w wypadku przedłożenia sądowi dokumentu, czy to w postaci fizycznego dokumentu (papierowego), czy też załącznika do wiadomości elektronicznej, przedłożenie to, które w obu przypadkach wywołuje ten sam skutek i służy temu samemu celowi, stanowi „publiczne udostępnianie”, czy też „publiczne rozpowszechnianie”. [Or. 9]
18. Zdaniem Patent- och marknadsöverdomstolen (sądu apelacyjnego w sprawach dotyczących własności intelektualnej i gospodarczych) czynnikiem, który przyczynia się do tej niepewności, jest to, jak w odniesieniu do sądu należy rozumieć ustalenie Trybunału Sprawiedliwości, zgodnie z którym publiczność ma „nieokreślony liczbowo” charakter (zobacz wyrok z dnia 31 maja 2016 r., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, pkt 42). Zdaniem Patent- och marknadsöverdomstolen (sądu apelacyjnego w sprawach dotyczących własności

intelektualnej i gospodarczych) za „publiczność” w ogólnym znaczeniu tego słowa nie można uznać ani sądu, ani jego pracowników, ale nie można też uznać, że należą oni do prywatnej grupy. Ponadto, mimo że liczba osób, które mogą mieć dostęp do utworu w związku z tym, że został on udostępniony ogranicza się do pracowników sądu, może być ona różna i co do zasady należy ją uznać za znaczną. Co więcej, w świetle prawa szwedzkiego każdy ma prawo – co do zasady – zapoznać się z dokumentem, który wpłynął do sądu.

19. Udzielenie odpowiedzi na poniższe pytania jest konieczne, aby sąd odsyłający rozstrzygnął spór w postępowaniu głównym.

Odesłanie prejudycjalne

20. 1. Czy pojęcie „publiczny” użyte w art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym ma jednolite znaczenie?
2. W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi twierdzącej – czy należy uznać, że sąd jest objęty zakresem pojęcia „publiczny” w rozumieniu tych przepisów?
3. W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi przeczącej: a) Czy w sytuacji udostępniania chronionego utworu sądowi może on być objęty zakresem pojęcia „publiczny”? b) Czy w sytuacji rozpowszechniania chronionego utworu w sądzie może on być objęty zakresem pojęcia „publiczny”?
4. Czy na ocenę kwestii tego, czy przedłożenie chronionego utworu sądowi stanowi „publiczne udostępnianie” lub „publiczne rozpowszechnianie”, ma wpływ fakt, że prawo krajowe przewiduje ogólną zasadę dostępu do dokumentów publicznych, zgodnie z którą każdy może na wniosek uzyskać dostęp do dokumentów procesowych przedłożonych sądowi, [Or. 10] chyba że zawierają one informacje poufne?

[...]